

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XVII. Libelli de Lipsiensi disputatione vulgati, & nonnulla circa eos
expensa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

Libelli de Lipsiensi disputatione vulgati, & nonnulla circa eos expensa.

LVtherus, eiusque fautores, varios huiusce conflictus commentarios edidere; qui triumphum quidem epinicia præferunt, sed si attentius legantur, infelicis pugnae apologia agnoscuntur. Conqueritur Melanchthon in quadam ad incertum epistola, & in altera ad Ioannem Oecolampadium hæreticum (de quo mox sermo habendus est) Eckium, relicta potissimâ Lutheri thesi, affirmante, Liberum arbitrium sine gratia nihil nisi ad peccandum valere, declinasse ad eam quaestionem, An arbitrium sit causa efficiens, an solum patiens actus honesti. Additque, oportuisse de primaria thesi disceptare, quando Scholastici, quorum vniuersæ doctrinam Eckius propugnabat, communiter admittunt, posse liberum arbitrium per suas vires meritum congruum obtinere; in quo Scholasticos communiter consensisse affirmat pariter Lutherus in sua huius disputationis narratione ad Spalatinum, excepto Gregorio Arimineni, quem solum ait cum S. Augustino & cum S. Paulo sentire. Verum stupore perfunditur mihi animus, tam intrepida Melanchthonis ac Lutheri effata lustranti. Enimvero, num hæc sit communis doctrina Scholasticorum, ut isti pronuntiant, an tantum quorundam peculiaris, est in comperto cuiusque eorum scriptis asfucto. Nec difficulter equidem hæc palam id ostenderem, si per argumentum susceptum liceret in re adeo explorata diutius morari. Nec sane redarguebat Eckius, quidquid Lutherus ab aliquo Scholasticorum dissentiret, cum liceat in pluribus quaestionibus eas sibi inuicem aduersari: redarguebat id quod sentiebat opponi Ecclesiae sensis, & vniuerso Scholasticorum consensui; uti hoc ipsum solum postea & à Leone & à Tridentino Concilio damnatum est.

Derident Melanchthon & Carolostadius Eckij responsum, quod aiebat honestam operationem esse totam à Deo, sed non *totaliter*; & autumant hæc se didicisse, quid sit sophistam agere, operam perdere, nouasque pro libidine distinctiones comminisci. Impudens profecto mendacium, vel enormis inscitia! Cuius vniquam aures, sicuti Eckius in quadam breui defensione sua loquitur, adeo hebetes aduenæ in schola, ut millies non audierint hanc fundatissimam distinctionem, cum dicimus *totam* generis naturam, exempli gratiâ, animalis esse in quacumque specie, sed non *totaliter*; cum misit etiam

etiam in ceteris speciebus: à Beatis videri Deum *totum*, sed non *totaliter*; quia ab iisdem non comprehenditur pro immensitate diuinæ essentiæ: animam esse *totam* in pede, sed non *totaliter*; quòd reliqua corporis membra pariter informet.

3 Ludos etiam facit infulsè mordax Lutherus, se tot sumptus disputationi Lipsiensi impendisse, vt addiceret, Pontificem Romanum non esse quidem *Episcopum Vniuersalem*, esse verò *Ecclesiæ Vniuersalis Episcopum*. Et tamen satis est literas nosse, vt quis perspiciat eam distinctionem esse omnino ex mente illorum Pontificum, qui titulum *Episcoporum Vniuersalium* recusarunt; cum adduxerint pro ratione, posse inde videri, ceteros non esse Episcopos. Idcirco nolabant sibi eam appellationem, quæ præferret, Romanum Pontificem, vt est Romæ, itidem esse cuiusuis alterius Ecclesiæ Episcopum: haud contrà negarunt, eum fuisse Ecclesiæ Vniuersalis Episcopum; videlicet quatenus ea non consideratur in varias Dioceses partita, sed accipitur vt vna, vnumque caput ad spectabile postulat à quo regatur. Nec huius in communi sermone discriminis exempla desunt: Metaphysica haud nuncupatur Scientia vniuersalis, sed scientia quædam peculiaris rerum *in vniuersali*: è diuerso, Diuina cognitio est scientia vniuersalis rerum omnium *in peculiari*.

4 Hic per ludibrium arguitur Lutherus, ex æquo negari posse, eodem temporis momento de vno eodemque homine, esse Moguntinum Episcopum, simulque concedi, eundem esse Episcopum Moguntinæ. Sed quid ille, si in huiusmodi etiam formulis nominandi, titulisque deferendis eluceret sibi constans ea distinctio, quam ipse tamquam ridiculam per exempla traducit? In promptu res est. Duo Patriarchæ Constantinopolitani eliguntur, alter Græcus, alter Latinus. Poterit ergo Latinus dici verè esse vnus ex Patriarchis Græciæ; non item dici poterit idem esse Græcus Patriarcha. Quin harum rerum exempla affatim suppetunt. Carolus Magnus fuit Germanorum Princeps; & nihilominus non est certum fuisse Principem Germanum. Rex quoque Hispaniæ numeratur esse quidem inter Dynastas Italiæ; sed non adeo propriè inter Italicos Dynastas. Ad summum, despectus Aristotelis facultatisque Scholasticæ effecit, vt homines ingeniosi atque eruditi, quales erant Lutherus & Melanchthon, in confutationibus subtile cum sophistico malè confuderint; ideoque tam verbo quàm scripto rationes adhibuerint, populo magis quàm sapientibus accommodatas. Hinc est quòd eorum secta haud in magno sit pretio, &

1519. inter illius asseclas ægrè recenferi possint præstanti admodum intelligentiâ scriptores.

De Eckio aliter Lutherus, aliter Melanchthon pronuntiant. Ille semper probis insectatur, quasi hominem, cuius lingua diues quædam esset ineptiarum fodina: hic fatetur, in altercatione Lipsiæ ipsorum plerisque fuisse admirationi Eckium, propter varias & insignes ingenij dotes.

Verumtamen infructuosus euentus illius disceptationis palàm comprobatur non æquitatem modò, sed etiam prudentiam Legati in repellendis Lutheri postulationibus iteratis; huiusmodi doctrinæ suæ experimentum vrgentibus; cum ex dimicatione Lipsiensi compertum fuerit, nihil aliud in Luthero per eam confectum, nisi quò tenaciùs inhaereret contumaciæ, veritus ne per mutatam sententiam videretur non obtemperasse Pontifici, sed succubuisse aduersariis, atque vti conquereretur de Lipsiæ Vniuersitate, ipsoque Duce Georgio indignis modis, tamquam de iniquis arbitris in præscribendis ratione legibusque certaminis. Porro in ceteris effecit, vt acta huiusmodi conflictus euulgata, pro eo ac variant hominum ingenia, aliquos in dubitationem adducerent circa eos articulos, quos antea pro compertis recipiebant, dum quædam ex argumentationibus vel solutionibus Eckij minùs inexpugnabiles videbantur; cum sibi persuasissent, in eius lingua coactum in compendium, quidquid esset in Ecclesia rationum. Hisce tamen detrimentis aliquid commodi fuit intermistum: paruit namque, quàm audacter Lutherus in Sedem Romanam perduellem se gesserit, & commune Scholasticorum iudicium irriserit. Cum enim haberetur disputatio, non quidem rationibus, quas cauillationes appellabat, sed merà auctoritate sacræ Paginæ, ac Patrum, in qua se triumphare gloriabatur; ab ea tamen in extremas reductum angustias haud semel manifestò se senserat.

CAPVT XVIII.

Nova Militij studia, quibus Lutherum reuocaret; eorumque exitus.

Nondum tot pressus difficultatibus animum desponderat Militij, quin alias iniret vias ad recuperandum Lutherum, per duos ferè annos in ea procuratione consumptos, nec iterum labore defatigatus, nec repulsarum pudore deterritus. Dignus profectò non mediocri laude, nisi eam obscurasset, non